

Inhoud

IJsland

- ▶ Bezoek het hetebronnengebied en de geiser Strokkur
- ▶ Ervaar het noorderlicht
- ▶ Maak een boottochtje over het ijsbergenmeer Jökulsárlón
- ▶ Beleef een lange of korte wandeltocht in Þórsörk of Landmannalaugar
- ▶ Maak een unieke gletsjerwandeling
- ▶ Bekijk Harpa en de Hallgrímskerk in Reykjavík

6 Kaarten & plattegronden

11 Woord vooraf

1 Kennismaking met IJsland

14 Bevolking

15 Religie

15 Namen

16 Taal

21 Staatsinrichting

22 Economie

27 Nationale sporten

28 Eten en drinken

32 Klimaat en licht

35 Volksaard

38 Activiteiten

2 43 Geschiedenis

3 53 Kunst en cultuur

54 Bouwkunst

59 Literatuur

62 Muziek

64 kunst

66 Film en fotografie

4 69 Flora, fauna en geologie

70 Flora en fauna

88 Vulkanen

102 Gletsjers en fjorden

104 Overige geologie

5 109 Reykjavík en voorsteden

110 Reykjavík

123 Daguitstapjes vanuit Reykjavík

124 De voorsteden van Reykjavík

6 129 De ringweg en omgeving

130 Van Reykjavík tot Vík

156 Vestmannaeyjar (de Westmaneilanden)

165 Van Vík tot Egilsstaðir

194 Noordoost IJsland en Mývatn

220 Rondom Akureyri

227 Van Akureyri tot Holtavörðuheidi

241 De noordwestelijke fjorden oftewel de Westfjorden

262 Het westen van IJsland

7 293 De highlands

294 Kjölur (weg F35)

298 Fjallabaksleid sydri (weg F210)

300 Fjallabaksleid nyrði (weg F208) en Landmannaleid (weg F225)

311 Sprengisandsleid of Sprengisandur (weg F26)

315 Öskluleid (weg F88)

319 Austurleid (weg 910) en Kverkfjallaleid (weg F902)

i 328 Algemene informatie

r 364 Register

Kaarten & plattegronden

8	IJsland	202	Mývatn en omgeving
112	Reykjavík	213	Jökulsárgljúfur
130	Van Reykjavík naar Selfoss	220	Van Mývatn tot Akureyri
131	Hveragerði	223	Akureyri
136	Pingvellir	228	Van Akureyri tot Holtavörðuheidi
145	Van Selfoss tot de Markarfljót-rivier	242	De Westfjorden
149	Omgeving Hekla en Þjórsárdalur.	265	Het schiereiland Snæfellsnes
153	Van de Markarfljót-rivier tot Vík	278	Van Holtavörðuheidi tot Reykjavík
154	Þórsmörk	286	Het schiereiland Reykjanes
158	Heimaey	302	Landmannalaugar en omgeving
168	Van Vík tot Höfn	309	Van Landmannalaugar naar Skógar
182	Van Höfn tot Egilsstaðir	318	Askja
196	Van Egilsstaðir tot Mývatn (kustweg)	327	Binnenlandroutes
		339	Wegnummering

	toeristenhut		krater		lavaveld
	warme bronnen		kloof of scheur		zandvlakte
	uitzichtpunt		ringweg		gletsjer
	ruïne		overige wegen		rotsen
	vuurtoren		weg, alleen voor jeeps		natuurpark met grens
	berg		voetpad		

Legenda bij kaarten. Coördinaten achter plaats- en hutnamen zijn gps-waypoints met WGS84 als ingestelde kaartdatum.

Woord vooraf

De schoonheid van IJsland is onovertroffen! Soms lijkt het of de tijd er stilstaat en de ruige natuur vol verbazing haar adem inhoudt. Op andere momenten is het of meerdere films tegelijk om de aandacht strijden. Zelfs na jarenlange onderdompeling in deze schoonheid blijft IJsland verrassen.

IJsland is het decor voor natuurgeweld en rust. Vulkanisme, ijs, wind, water en maar weinig menselijke invloeden hebben IJsland gevormd tot een paradijs voor natuurliefhebbers. IJsland biedt geisers, tafelbergen, kraters en kratermeren, watervallen, zwarte stranden, gletsjers en zoveel meer voor wie zich laat meevoeren door het oergevoel van dit noordelijke eiland.

De oerkrachten uit het diepste der aarde herscheppen in het nu en de toekomst het weerbarstige IJslandse landschap. De recentste vulkaanuitbarsting op Reykjanes kleurde de hemel en harten van de IJslanders (zie hiernaast).

Om er te komen moet je vliegen of varen, om er te zijn hoeft je slechts je hart te openen voor de betoverende schoonheid. Ieder jaargetijde heeft zijn eigen charme; het ontluikende van de lente, de middernachtzon die de zomer biedt, het schimmenspel van het winterse noorderlicht of het 'alles of niks'-effect van de bliksemsnelle herfst, elk seizoen heeft zo zijn eigen, unieke bekoring. Veel zomertoeristen worden nieuwsgierig naar IJsland in een ander jaargetijde... En zo begint de verslaving die IJsland-fever heet.

De meeste lezers zullen al snel ontdekken dat het IJslandse alfabet een paar extra letters bevat; de ð (hoofdletter is Ð) die als de Engelse th in *them* wordt uitgesproken en de þ. De þ wordt iets harder uitgesproken, meer als de th in *thank*. De æ klinkt als ai in *high*.
Góða Ferð!

Mirjam de Waard en Edwin Zanen

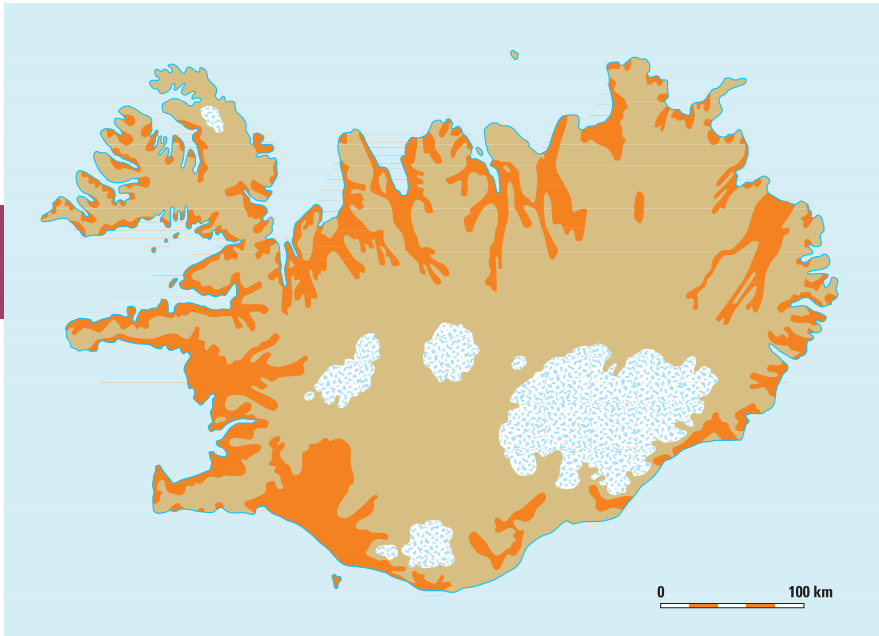
Kennismaking met IJsland

IJsland ligt even ten zuiden van de poolcirkel, 970 km ten westen van Noorwegen en 287 km ten oosten van Groenland. De Faeröer Eilanden bevinden zich 420 km ten zuidoosten en Schotland op 798 km ten zuiden van IJsland. IJsland ligt precies halverwege New York en Moskou. Reykjavík is de hoofdstad van dit noordelijke eiland en tevens de meest noordelijke hoofdstad van Europa. IJsland heeft een oppervlakte van 103.000 km² en het is hiermee het op één na grootste eiland van Europa. Ter vergelijking: Nederland meet 41.500 km² en België 30.500 km². Hemelsbreed bedraagt de grootste afstand van het westen naar het oosten bijna 500 km en van het noorden naar het zuiden ruim 300 km. De grillige kustlijn heeft een totale lengte van zo'n 5000 km. Met ruim 350.000 inwoners is het land zeer dun bevolkt, dit is ongeveer net zo veel als in Utrecht. Van dit inwonertal woont bovendien twee derde in Reykjavík en zijn voorsteden. De rest van de IJslanders woont op verspreid liggende boerderijen en in dorpjes in de kuststrook en in het zuidwesten, waar een laagvlakte is. Het binnenland is onbewoond en bestaat uit bergen, steen- en grindwoestijnen, lavavelden, gletsjers en rivieren.

< Hlöðuvík - Hornstrandir.

De spreiding van de bevolking op IJsland (bewoonde gebieden zijn donker aangegeven).

Oppervlakte:	103.000 km ²
Gecultiveerd:	24.000 km ²
Grasland:	20.000 km ²
Gletsjers:	12.000 km ²
Meren:	3000 km ²
Lavavelden:	11.000 km ²
Zandvlaktes:	4000 km ²
Overig ongebruikt land:	29.000 km ²

BEVOLKING

Bijna 360.000 mensen bevolken dit noordelijke eiland, bijna allemaal zijn ze afstammelingen van de Vikingen of hun Keltische slaven. In het Landnámabók uit de middeleeuwen wordt gedetailleerd, met naam en toenaam, de kolonisatie van IJsland beschreven. De bevolking is genetisch zeer homogeen en om te voorkomen dat je iemand date die je achterneef blijkt te zijn is er nu een app die razendsnel de stamboom van iedere IJslander naloopt. De nieuwe bewoners van IJsland maken inmiddels 9,6% van de bevolking uit. Het grootste deel van de immigranten komt uit Polen (2016). Het aantal inwoners ten opzichte van de flinke omvang van het eiland is gering en dat zorgt voor de nodige uitdagingen. Denk alleen maar eens aan de gezondheidszorg, het onderwijs

en de aanleg en het onderhoud van de wegen. IJsland heeft geen leger.

De levensstandaard is vrij hoog, maar vaak moeten man en vrouw daar wel hard voor werken. Een of meer bijbaantjes zijn dan ook geen uitzondering. Veel scholieren nemen in de lange zomervakantie van 3 maanden ook een bijbaantje. Gemeente-instanties zijn daarbij vaak behulpzaam, vooral voor de leeftijdsgroep van 13 tot 16 jaar (de leerplicht geldt tot 16 jaar). In de regel bestaan de werkzaamheden uit arbeid in de buitenlucht, zoals gras maaien, onkruid wieden, bomen planten en hekken verven.

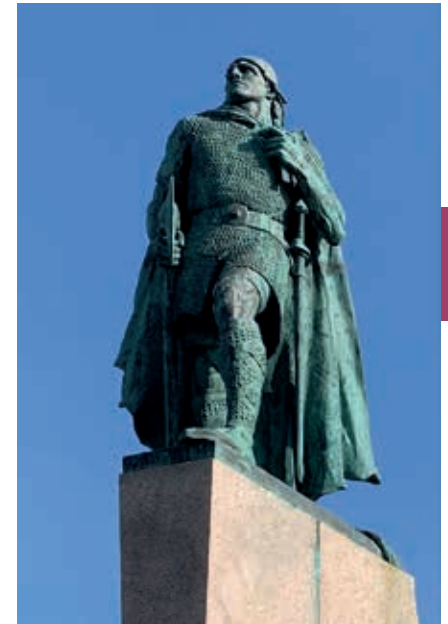
RELIGIE

De nationale godsdienst is het evangelisch lutheranisme. Hoewel het overgrote deel van de bevolking (74%)

lid is van deze kerk, wordt alleen op kerkelijke feestdagen de kerk druk bezocht. Vaak is de kerkdienst op zondag om 11 of 14 uur. In de zomermaanden worden in sommige kerken in Reykjavík Engels- en Duitstalige kerkdiensten gehouden. Circa 4% van de IJslanders is katholiek. Van 1996 t/m 2007 had de katholieke kerk op IJsland een Nederlandse bisschop: monseigneur Gijzen. Deze bisschop was in zijn eerdere bisdom Roermond bepaald niet onomstreden. Gijzen was niet de eerste Nederlandse bisschop op IJsland: Hendrik Hubert Frehen uit Waubach ging hem voor (1968-1986). Zijn graf bevindt zich achter de katholieke kathedraal in Reykjavík. 6% van de bevolking is niet kerkelijk of hangt het Asatrú-geloof aan, een religie waarbij de oude Noorse en Germaanse goden aanbeden worden (www.asatru.is). De Asatrú-gemeenschap heeft recentelijk toestemming gekregen voor de bouw van een tempel op de heuvel bij de Perlan voor diensten en ceremonies. De moslimgemeenschap op IJsland telt ongeveer 1000 leden. Tijdens een ramadan in de zomer met 24 uur licht worden aangepaste vastentijden aangehouden.

NAMEN

Mede door het wegblijven van Napoleon uit de IJslandse wateren heeft slechts een zeer klein deel van de IJslanders een achternaam zoals wij die kennen. Alle anderen hebben als achternaam de voornaam van hun vader met het achter-

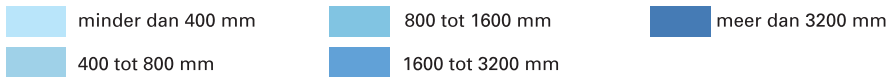
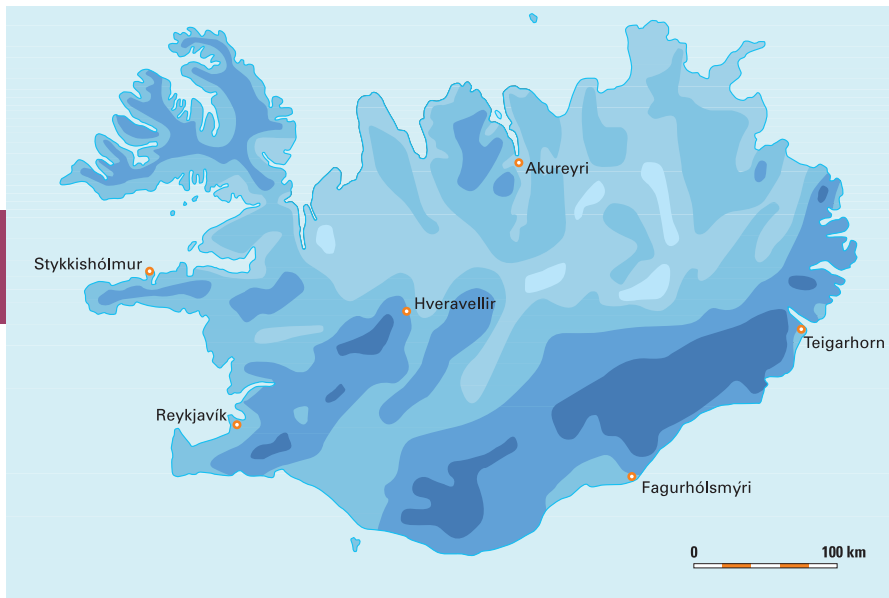
IJslanders stammen af van de Vikingen.

AARDRIJKSKUNDIGE BEGRIPPEN

<i>á</i> (mv. <i>ár</i>): rivier	<i>gjá</i> : kloof
<i>akur</i> (mv. <i>akrar</i>): akker, veld	<i>gljúfur</i> : kloof
<i>alda</i> (mv. <i>öldur</i>): heuvelrug	<i>gnúpur</i> (mv. <i>gnúpar</i>): bergtop
<i>ás</i> : heuvel	<i>göng</i> : tunnel
<i>austur</i> : oost	<i>græn</i> : groen
<i>bakki</i> (mv. <i>bakkar</i>): oever	<i>grunn</i> : ondiepte(s), zandbank(en)
<i>bær</i> : boerderij(en)	<i>gufa</i> : stoom
<i>bjarg</i> (mv. <i>björg</i>): rots	<i>hæð</i> : heuvel
<i>borg</i> (mv. <i>borgir</i>): stad	<i>haf</i> (mv. <i>höf</i>): zee
<i>botn</i> : bodem; dat deel van een fjord dat het meest landinwaarts ligt	<i>hagi</i> : weide
<i>braut</i> : straat, weg	<i>háls</i> : richel, landengte
<i>brekka</i> (mv. <i>brekkur</i>): helling	<i>hamar</i> (mv. <i>hamrar</i>): steile rots
<i>brennisteinn</i> : zwavel	<i>heiði</i> (mv. <i>heiðar</i>): heide, hoogvlakte
<i>brú</i> (mv. <i>bryr</i>): brug	<i>hellir</i> (mv. <i>hellar</i>): grot
<i>bruni</i> (mv. <i>brunar</i>): lavaveld	<i>hérað</i> : district, gebied
<i>bunga</i> (mv. <i>bungur</i>): verhoging in het landschap	<i>hlíð</i> : helling
<i>dalur</i> (mv. <i>dalir</i>): vallei	<i>hnúkur, hnjúkur</i> : bergtop
<i>djúp</i> : diepe inham, diepte	<i>höfði</i> : kaap
<i>drangur</i> (mv. <i>drangar</i>): alleenstaande rots	<i>höfn</i> : haven
<i>dyngja</i> : gewelf, schildvulkaan	<i>hóll</i> (mv. <i>hólar</i>): heuveltje
<i>eldur</i> : vuur	<i>hólmur</i> : eilandje, terp
<i>engi</i> : weide	<i>holt</i> : rotsachtige heuvel (vroeger: hout, bos)
<i>ey, eyja</i> (mv. <i>eyjar</i>): eiland	<i>horn</i> : kaap
<i>eyri</i> (mv. <i>eyrar</i>): delta	<i>hraun</i> : lava, lavaveld
<i>fell</i> : berg, heuvel	<i>hryggur</i> : heuvelrug
<i>fjall</i> (mv. <i>fjöll</i>): alleenstaande berg	<i>hús</i> : huis
<i>fjallgarður</i> : bergketen	<i>hvammur</i> : klein dal
<i>fjörður</i> (mv. <i>firðir</i>): fjord	<i>hver</i> (mv. <i>hverir</i>): hete bron
<i>fljót</i> : grote rivier(en)	<i>hverfi</i> : kleine nederzetting
<i>flói</i> : baai	<i>hvítt</i> : wit
<i>foss</i> (mv. <i>fossar</i>): waterval	<i>hvoll</i> : heuvel
<i>garður</i> : tuin, erf	<i>ís</i> : ijs
<i>gata</i> : straat	<i>jökull</i> : gletsjer
<i>gerði</i> : omheining	<i>jökulsá</i> : gletsjerrivier
<i>gígur</i> (mv. <i>gígar</i>): krater	<i>kambur</i> : bergkam
<i>gil</i> : ravijn(en), kloof	<i>kaupstaður</i> : stad
	<i>kelda</i> (mv. <i>keldur</i>): moeras; bron
	<i>kirkja</i> : kerk
	<i>klaustur</i> : klooster

<i>klettur</i> (mv. <i>klettar</i>): rots, klip	<i>snæfell</i> : sneeuwberg
<i>kot</i> : kleine boerderij	<i>staður</i> (mv. <i>staðir</i>): plaats, nederzetting
<i>kvísl</i> : rivier	<i>stapi</i> (mv. <i>stapar</i>): steile oever, kaap
<i>lækur</i> : beek, stroompje	<i>steinn</i> : steen
<i>land</i> (mv. <i>lönd</i>): land	<i>stöð</i> (mv. <i>stöðvar</i>): standplaats
<i>laug</i> (mv. <i>laugar</i>): warme bron	<i>stór(a)</i> : groot
<i>leið</i> : weg	<i>strönd</i> (mv. <i>strandir</i>): strand
<i>lind</i> (mv. <i>lindir</i>): bron, oase in het binnenland	<i>suður</i> : zuid
<i>litli</i> : klein	<i>sveit</i> : bewoonde plek een stukje landinwaarts
<i>lón</i> : lagune, gletsjermeer	<i>syðri</i> : zuidelijk
<i>melur</i> (mv. <i>melar</i>): kiezelvlakte	<i>sýsla</i> : district
<i>mörk</i> (mv. <i>merkur</i>): bos	<i>tangi</i> : smal schiereiland
<i>múli</i> : voorgebergte	<i>þing</i> : parlement
<i>mýri</i> (mv. <i>mýrar</i>): moeras	<i>tindur</i> (mv. <i>tindar</i>): bergtop
<i>náma</i> (mv. <i>námur</i>): mijn, groeve	<i>tjörn</i> : vijver, meertje
<i>nes</i> : kaap, landtong	<i>tröll</i> : trol
<i>norður</i> : noorden	<i>tún</i> : weide
<i>núpur</i> : piek	<i>tunga</i> : landtong
<i>nyrðri</i> : noordelijk	<i>vað</i> : doorwaadbare plaats
<i>ós</i> : riviermonding	<i>vatn</i> (mv. <i>vötn</i>): meer, water
<i>reykur</i> (mv. <i>reykir</i>): rook, stoom	<i>vegur</i> : weg, spoor
<i>rif</i> : rif, zandbank	<i>ver</i> : met gras begroeide plek
<i>sandur</i> : zandvlakte	<i>vestur</i> : vest
<i>sel</i> : hut	<i>vík</i> (mv. <i>víkur</i>): inham, kleine baai
<i>sjór</i> : zee	<i>víti</i> : hel, krater
<i>skagi</i> : schiereiland	<i>vogur</i> (mv. <i>vogar</i>): inham
<i>skarð</i> : bergpas	
<i>skógur</i> (mv. <i>skógar</i>): hout, bos	
<i>slétta</i> (mv. <i>sléttur</i>): vlakte	

rotsachtige bodem, bad en heksenketel. Twee voorbeelden van woorden uit het nabije verleden zijn *sími* (telefoon) en *útvarp* (radio), die respectievelijk ‘snoer’ en ‘verspreiding’ betekenen. *Tölva* (computer) komt van *tölur* (cijfers). Er is een speciale commissie die zich met deze materie bezighoudt. Ondanks verwoede pogingen de taal vrij te houden van ‘vreemde smetten’, zijn er toch – vooral in de spreektaal – verscheidene buitenlandse woorden gemeengoed geworden, zoals *hótel* (hotel), *sigaretta* (sigaret) en *sjoppa* (kiosk, van het Engelse shop), hoewel ze wel enigszins aan het IJslandse klankstelsel en verbuigingssysteem zijn aangepast. Ook raken veel oude IJslandse woorden in onbruik. Het betreft dan vooral woorden die met de

De gemiddelde hoeveelheid neerslag per jaar.

taurants bieden vegetarische bezoekers keus. ‘Direct-van-de-boervoedsel’ wordt populairder en het aantal farmshops met verse groente, zelfgemaakte zuivel en scharrelvlees groeit ieder jaar. Ook veganisme wint enorm aan populariteit. Op www.veganlifid.is/en-is tref je een schat aan informatie aan over veganistisch eten. Je kunt er een folder downloaden met een overzicht aan restaurants met een goed of redelijk vegetarisch aanbod in Reykjavík.

KLIMAAT EN LICHT

Het weer

Ondanks de noordelijke ligging heeft IJsland een redelijk mild klimaat met korte, koele zomers en lange, milde winters. Dit is te danken aan de Irminger Stroom, een uitloper van de warme zeestroom die langs de zuid- en westkust stroomt. De gemiddelde temperatuur schommelt in de zomer rond de 12°C. Als de temperatuur boven de 20°C komt, spreken IJslanders al gauw van een hittegolf. In het binnenland is het doorgaans iets kouder en kun je ’s zomers zelfs overvallen worden door een natte sneeuw- of hagelbui. ’s Nachts kan het er een paar graden vriezen. ’s Winters zijn de temperaturen aan de kust niet veel lager dan die in Nederland. Er is geen natte of

	Temperatuur in °C			Neerslag in mm		
	jaar-gemiddelde	jan.	juli	jaar-gemiddelde	jan.	juli
Reykjavík	4,3	-0,9	10,6	800	68	51
Akureyri	3,4	-2,4	10,7	470	53	28
Fagurhólmseyri	4,7	0,1	10,5	1887	165	114

droge periode op IJsland. Toch valt er statistisch gezien in mei, juni en juli minder neerslag per maand dan in de overige maanden, en het noorden heeft minder regen dan het zuiden.

Door de ligging van IJsland (midden in de oceaan) en omdat warme en koude zeestromen en winden er elkaar ontmoeten, waait het er veel en is het weer er onberekenbaar en wispelturig. Het gezegde ‘Als het weer je niet bevalt, wacht je maar vijf minuten’, is weliswaar wat overdreven, maar niet zelden maak je op een dag totaal verschillende weersomstandigheden mee. Zie ook de website van het meteorologisch instituut: www.vedur.is. In hotels en op campings hangt doorgaans het weerbericht voor de komende dagen bij de balie.

Enkele regels waar het weer zich meestal wel aan houdt:

- Als de wind – die zeer krachtig kan zijn en bijna nooit verstek laat gaan – naar zee waait, is het vaak redelijk weer, terwijl er neerslag kan vallen als de wind van zee komt.
- Als het weer in het zuiden slecht is, is het in het noorden mooi, en omgekeerd. De grote ijskappen in het binnenland fungeren als een soort regen-vanger: erachter is het een stuk droger.
- Ofschoon de wind zeer vaak van richting verandert, is de zuidwestenwind overheersend. Daardoor is het in het noordoosten (Mývatn) vaak mooier weer dan in het zuidwesten en zuiden (Landmannalaugar).
- Windveren in de lucht duiden, net als in Nederland en België, bijna altijd op een weersverandering.
- Onweer komt er vrijwel nooit voor.

Daglicht en middernachtzon

In de zomer gaat de zon nauwelijks onder en in de maanden mei, juni en juli kun je om 2 uur ’s nachts nog een boek lezen zonder lamp of een wandeling maken. Je biologische klok raakt hierdoor enigszins ontregeld en de eerste dagen geeft het enorm veel energie. Veel mensen proberen toch een gewoon dag- en nachtritme aan te houden en een slaapmasker voor je ogen kan handig zijn. Op dagen dat het mooi weer is zie je ook dat de IJslandse kinderen onvermoeibaar zijn en tot zeer laat buitenspelen.

Raven-Flóki in het Saga wassenbeeldenmuseum te Reykjavík.

Kolonisatie

De wieg van de IJslandse bevolking stond in het Noorwegen van de 9de eeuw, dat uit verscheidene koninkrijkes bestond die vaak onderling met elkaar overhoop lagen. Een van die koninkrijkes behoorde toe aan Harald Schoonhaar, een grote, sterke en avontuurlijke herenboer. Het verhaal wil dat deze Harald smoorverliefd werd op Gyda, een koningsdochter uit de buurt die niet op haar mondje was gevallen. Ze wees hem af door te zeggen dat ze de man zou trouwen die heel Noorwegen aan zich wist te onderwerpen. De ambitieuze Harald was hierdoor echter niet uit het lood geslagen. Hij zwoer heel Noorwegen te veroveren, wat hem nog lukte ook (866-872). Veel herenboeren, beroofd van hun vrijheid en gekrenkt in hun trots, besloten daarop zich elders te vestigen.

Niet in de bekende en ranke draken-

schepen, maar in *knórrs*: stevige en ruim gebouwde schepen, volgestouwd met familieleden, slaven, vee, huisraad en bouwmaterialen, kozen ze het ruime sop. Veel Vikingen vestigden zich in Schotland en Ierland, waar men voorheen vaak slaven vandaan haalde, en voorts op de Hebriden en de Faeröer. Een van de eersten die naar IJsland reisden, was de legendarische Flóki Vilgerðarson. Nadat twee Vikingen die bij toeval op IJsland landden, thuiskwamen met de meest fantastische verhalen, voer Flóki met zijn familie en veestapel in ongeveer 865 n.Chr. naar de Shetland Eilanden en vandaar naar de Faeröer. Toen hij deze laatste eilandengroep verliet, had hij drie raven bij zich om zijn koers te kunnen controleren. Hieraan heeft hij zijn bijnaam Raven-Flóki te danken. Toen hij de eerste raaf losliet, vloog deze terug in de richting vanwaar hij gekomen was, ten teken dat hij nog niet op de helft was. De tweede raaf die hij losliet maakte een ruime cirkel en landde weer op het schip. De derde raaf vloog voor hem uit en leidde hem naar zijn bestemming. Hij vestigde zich in de visrijke Breiðafjörðurbaai (Vatnsfjörður). Niet voor lang echter, want tijdens de strenge winter die volgde, stierf – mede door gebrek aan voedsel – al zijn vee. Verbitterd keerde hij terug naar zijn vaderland.

Naar verluidt is Flóki het ook geweest die het eiland zijn huidige naam heeft gegeven, nadat hij op een koude lentedag een fjord vol drijfijs ontdekte. Een

Ter herinnering aan Ingólfur Arnarson staat er op Ingólfshöfði een gedenkteken in de vorm van een basaltzuil met opschrift. Links is de besneeuwde top van IJslands hoogste berg, de Hvannadalshnúkur, zichtbaar.

andere versie wil dat de eerste bewoners hun land de naam IJsland gaven, omdat ze niet te veel toeloop wilden hebben. Toen de eerste IJslanders naar het grotendeels met ijs bedekte Groenland gingen, konden ze wel wat extra mensen gebruiken en gaven het de uitnodigende naam Groenland. De eerste Viking die zich permanent op IJsland vestigde, was Ingólfur Arnarson. In 874 besloot hij zijn geluk te beproeven op IJsland. Op het moment dat hij land in zicht kreeg, gooide hij naar oud Noors gebruik de met heilige voorstellingen versierde pilaren, die aan weerszijden van zijn troon stonden, overboord in de stellige overtuiging dat de goden ze zouden doen aanspoelen op een geschikte vestigingsplaats. Ingólfur en zijn aanhang brachten de eerste winter door op een alleenstaande berg aan de zuidoostkust, die nu Ingólfshöfði wordt genoemd. Zijn slaven vonden de pilaren uiteindelijk (pas na enkele winters en een verblijf te Hjörleifshöfði en aan de voet van de Ingólfssfall) in een baai in het zuidwesten, waar hij zich definitief vestigde. Dat was in 877 n.Chr. Omdat hij overal rookpluimen zag – stoom van warme bronnen – noemde hij deze plaats Reykjavík (= 'rokende baai'). In het stadswapen van Reykjavík prijken nog steeds de pilaren waar de stad zijn bestaan aan te danken heeft. De boerderij van Ingólfur moet tussen het Tjörnmeer en de zee gelegen hebben, ongeveer op de hoek van de Aðalstræti en de Suðurgata. Het pad van zijn boerderij naar de ankerplaats van zijn schip moet dan op de plaats van de huidige Aðalstræti hebben gelegen.

Golfplaten huis in het oude centrum van Reykjavík.

Pósthússtræti), Hotel Borg (Pósthússtræti 11), het Nationaal Theater (1933-1950, Hverfisgata 19), de lutherse kerk in Akureyri (1940), de universiteit en de Hallgríms-kerk (1945-1988).

Vanaf 1930 waait het functionalisme over van het Europese vasteland. In een brede ring rond het oude centrum bevinden zich daar volop beelden van: platte daken, hoekramen, asymmetrische raamindeling, balkons op de zuidzijde en gladde muren zonder versieringen zijn de belangrijkste kenmerken. In verband met het IJslandse klimaat worden de eveneens bij het functionalisme horende ijzeren kozijnen al snel vervangen door houten kozijnen. Ook worden veel buitenmuren bekleed met een grijze, zeer grove, stenen coating, bestaande uit lokale materialen, om betonrot te vertragen. Vooral bij regenachtig weer geeft de functionele bouwstijl een enigszins triest aandoend straatbeeld.

Na de Tweede Wereldoorlog worden buitenlandse invloeden geleidelijk aan minder belangrijk, hetgeen uiteindelijk heeft geresulteerd in moderne energiezuinige ontwerpen die zijn geïnspireerd op oude bouwwijzen met elementen als dikke muren met aarden wallen, kleine ramen en kunststof golfplaten. Het kerkje in Kirkjubæjarklaustur (1974), ontworpen door Helgi en Vilhjálmur Hjálmarsson, is daar een mooi voorbeeld van. De IJslandse architectuur heeft nooit echt internationaal aanzien genoten. Ze bezit dan ook voornamelijk historische waarde. De laatste decennia is er meer en

Façade van het concertgebouw Harpa.

meer aandacht voor de buitenkant van gebouwen en het Harpa concertgebouw in de haven van Reykjavík is een sprekend voorbeeld van een futuristische bouwstijl.

LITERATUUR

De IJslandse gezegdes ‘Een mens zonder boek is blind’ en ‘Beter geen schoenen aan de voeten dan geen boeken in de kast’ zeggen genoeg over de waarde die IJslanders hecht(t)en aan het geschreven woord. Toen er nog geen boeken waren, nam het dichten en vertellen een belangrijke plaats in. De lange winteravonden en de afgelegen ligging van de boerderijen zullen hiertoe zeker hebben bijgedragen.

Met het christendom kwamen ook de eerste boeken, geschreven in het Latijn, in de 11de eeuw naar IJsland. Vóór die tijd kende men runentekens, maar deze hadden weinig letterkundige waarde. De eerste boeken die in de IJslandse taal geschreven waren, verschenen in de 12de eeuw. Deze vroegmiddeleeuwse literatuur uit IJsland is zeer gevarieerd (wetboeken, kerkelijke geschriften, wetenschappelijke werken, gedichten en mythologische verhalen) en heeft zeer grote culturele, historische en literaire waarde. Het *Landnámabók* bijvoorbeeld vertelt precies wanneer en door wie IJsland het eerst permanent bewoond werd. Naast droge stambomen levert het boek ons ook waardevolle gegevens over het geloof en de cultuur.

Reykjavík en voorsteden

Reykjavík is de meest noordelijke hoofdstad van de wereld en tevens de meest westelijke van Europa. Reykjavík is niet altijd het bestuurlijke en culturele centrum van IJsland geweest. Pas in 1786 kreeg Reykjavík stadsrechten. Het telde toen maar 167 inwoners en was niet meer dan een weggetje met wat huizen en boerderijen! Na de opheffing van het Deense handelsmonopolie (in 1854), maar vooral in de 20ste eeuw, trokken grote aantallen mensen van het platteland naar de groter wordende stad om er te werken of te studeren. Nu woont twee derde van de totale IJslandse bevolking in Reykjavík en voorsteden. Hoewel dat nog altijd vergelijkbaar is met een provincie-stad in Nederland, ademt de stad wel de sfeer van een echte hoofdstad. Vanwege de grote dynamiek op een relatief klein oppervlak wordt Reykjavík ook wel de iPod der hoofdsteden genoemd. Het is een moderne stad met flats, prachtige beelden, tal van musea, twee universiteiten, mondaine winkels, overdekte winkelcentra, discotheken, theaters en een befaamd nachtleven.

< Hallgrímskirkjan.

Winterochtend in Reykjavik.

REYKJAVÍK

Het oude centrum

De oude stadskern ligt tussen de haven en het Tjörninn-meer met zijn talloze eenden. Hier liggen veel grote, met golfplaten beklede huizen die in de bloeitijd van de visserij rond 1900 door reders en kapiteins zijn neergezet. Dit deel is tevens het centrum. De grootste winkelstraten van Reykjavík zijn van west naar oost: Aðalstræti (de oudste straat van Reykjavík), Hafnarstræti, Austurstræti, Lækjargata, Bankastræti en in het verlengde de Laugavegur en de Skólavörðustígur (de Laugavegur heeft grondverwarming en is dus altijd ijs- en sneeuwvrij).

► **TOURIST INFORMATION.** Tjarnargata 11, in het stadhuis; tel. 411 6040.
Geopend: dag. 8–22 uur; www.visitreykjavik.is.

Shoppingcentra

Op 10 minuten van het stadscentrum ligt de shoppingmall **Kringlan** met meer dan 70 winkels, cafetaria's en restaurants, een sportschool, bioscoopzalen en een theater. Vanuit de Harpa en de Tourist Information rijdt een gratis busje hiernaartoe.

Een nieuwer complex met meer allure is de **Smáralind**-mall in de aangrenzende gemeente Kópavogur. Hier kun je ook lasertaggen in een klein indoor pretpark en er is een bioscoop. In beide winkelcentra is het mogelijk om (gedeeltelijk) taxfree te winkelen.

► **KRINGLAN.** Tel. 517 9000; www.kringlan.is.
► **SMÁRALIND.** Tel. 528 8000; www.smaralind.is.

Hallgrímskerk.

Bezienswaardigheden en musea

Hier volgt een aantal interessante gebouwen, musea en standbeelden in het centrum die je in deze volgorde in een stadswandeling kunt opnemen.

De **Hallgrímskerk** is de grootste kerk van IJsland en ontworpen door de bekende staatsarchitect Guðjón Samúelsson, die ook tekende voor o.a. de kerk in Akureyri en die in Laugardalur (Reykjavík). Basaltkolommen vormden de belangrijkste inspiratiebron voor het ontwerp. De bouw heeft ruim 40 jaar geduurd (1945-1988). De lutherse kerk is vernoemd naar IJslands grootste dichter Hallgrímur Pétursson (1614-1674). Vanaf de 73 m hoge toren is er een prachtig uitzicht over Reykjavík en omgeving. Op een heldere dag kun je met het blote oog duidelijk de Snæfellsjökull (meer dan 110 km verderop) zien liggen. De kerktoren heeft een lift waarvoor je een kaartje moet kopen en heeft geen alternatieve trappenroute. De kerk bezit een 15 m hoog orgel (5275 pijpen; totaalgewicht 25 ton) en een Nederlands carillon. In 2009 is de toren van de kerk gerestaureerd en in 2010 is de kerk voorzien van een deur. Voorheen werd de kerk afgesloten met een houten schot. 's Zomers zijn er vele lunch- en avondconcerten (orgel en zang).

► **KERK.** Geopend: 's zomers dag. 9-21, 's winters dag. 9-17 uur. Mis: zo. 11 en wo. 8 uur; tel. 510 1000; www.hallgrimskirkja.is.

Voor de kerk staat een standbeeld van Leif Eiríksson. Het is gemaakt door Stirling Calder en werd in 1930 door de Verenigde Staten aan IJsland geschonken. Leif de Gelukkige, zoals hij in de volksmond heette nadat hij een

1 Hallgrímskerk	16 universiteit	31 Botanische Tuin
2 Einar Jónsson Museum	17 beeldhouwwerk	32 Laugardalur-zwembad
3 The Culture House	18 'De vogelvrijverklarde'	33 jeugdherberg en camping
4 Arnarhöll	19 Nationaal Museum	34 Sigurjón Ólafsson Museum
5 Stórnarráðhúsið	20 Nordic House	35 veerboot naar Viðey
6 busstop Lækjartorg	21 busstation BSÍ (lijnbus)	36 terminal Reykjavík Airport
7 Kolaportið, overdekte vlooiemarkt	22 Harpa (concertgebouw)	37 oude begraafplaats
8 Reykjavík Art Museum	23 Höfði-huis	38 Maritiem Museum
9 fotomuseum	24 kunstwerk 'Vikingschip'	39 The Settlement Exhibition
10 vissershaven	25 Hólfeldi	40 falluseum
11 katholieke kathedraal	26 busstation Hlemmur (stadsbus)	41 sagamuseum
12 gemeentehuis	27 Kjarvalsstaðir	42 Whales of Iceland
13 parlamentsgebouw	28 Perlan	43 Noorderlichtmuseum
14 Lutherse domkerk	29 Nauthólsvík	44 rent a rod
15 Listasafn Islands	30 Kringlan (winkelcentrum)	45 Thufa

Reykjavík

De geiser Strokkur.

keren onder grote belangstelling officieel met zeep weer tot leven gewekt. Na twee grote aardbevingen in Zuidwest-IJsland op 17 en 21 juni 2000 van 6,5 en 6,6 op de schaal van Richter, is hij echter weer enigszins tot leven gekomen en spuit hij een tot twee keer per dag enkele meters hoog.

De **Strokkur** is een andere geiser, die ongeveer 30 m van de Geysir vandaan ligt. Deze geiser is in 1963 bij boorwerkzaamheden gereactiveerd. Hij zendt in min of meer regelmatige tussenpozen (4 tot 8 min.) een waterstraal van 10 tot 20 m omhoog en is daardoor een belangrijke toeristische trekpleister. Strokkur betekent letterlijk 'karnton'. Hij heet zo omdat de op en neer gaande beweging van het water in het ronde gat in de bodem grote gelijkens vertoont met de op en neer gaande beweging van melk die in een karnton tot boter wordt verwerkt.

De Geysir en de Strokkur maken deel uit van een groot geothermisch veld met een grote verscheidenheid aan warme bronnen. Vanaf de berg Laugarfjall is er een prachtig overzicht over het fraai gekleurde warmebronnengebied. Naast het geothermische veld zijn een bezoekerscentrum met een expositie over vulkanisme, een tankstation, souvenirwinkel, restaurant en cafetaria, hotel en een camping. Houd er rekening mee dat het bij Geysir erg druk kan zijn. 's Avonds en 's morgens vroeg is het er meestal heel stil. Wie het gebied vrijwel voor zich alleen wil hebben, kan overwegen er te overnachten.

De **Gullfoss** is een van IJslands mooiste watervallen, een kleine 10 km ten oosten van Geysir aan het begin van de Kjölur. Het water valt in twee trappen,

Gullfoss.

die haaks op elkaar staan, ruim 32 m naar beneden. Deze trappen worden gevormd door harde basaltlagen, die worden afgewisseld door zachter materiaal. Deze lagen zijn ook duidelijk zichtbaar in de wanden van de ca. 70 m diepe en 2,5 km lange kloof, waardoor de rivier Hvítá zijn weg vervolgt. Het neerstortende water ('s zomers gemiddeld 130 m³ per sec.) blaast grote wolken fijne nevel omhoog, die een prachtige regenboog veroorzaken, wanneer de zon tenminste niet verstek laat gaan. De keerzijde van de medaille is dat de nevel bij een ongunstige windrichting het fotograferen kan bemoeilijken. Aan de regenboog dankt hij zijn naam 'gouden waterval'. Er zijn twee parkeerplaatsen: een onder bij de waterval en een boven. Bij de bovenste parkeerplaats (aan het begin van de Kjölur-route) staan een cafetaria annex souvenirwinkel en een informatiecentrum (*Sigríðarstofa*) met veel informatieborden en toiletten. Van bovenaf heb je een prachtig overzicht van de waterval en de omliggende hoogvlakte, maar van heel dichtbij is het geweld van het neerstortende water nog veel indrukwekkender. Een houten trap leidt naar de onderste parkeerplaats. Hier staat een steen met een reliëf van een vrouw erop: Sigríður Tómasdóttir (1871-1957). Zij was de dochter van de boer van Brattholt. Toen in het begin van de 20ste eeuw buitenlandse speculanten de Gullfoss wilden kopen om er een waterkrachtcentrale te bouwen, liep zij stad en land af om deze plannen tegen te houden. Zij dreigde zelfs zichzelf in de waterval te werpen als de waterval verkocht zou worden. Dat is uiteindelijk – weliswaar om andere redenen dan Sigríðurs dreigement – niet gebeurd. Sigríður ligt in het Haukadalur (bij Geysir) begraven; het informatiecentrum draagt haar naam. De waterval is

Fjaðrárgljúfur.

Kirkjubæjarklaustur

Lange tijd was **Kirkjubæjarklaustur** een van de grootste boerderijen van deze streek. Nu is de hoeve uitgegroeid tot een voor IJslandse begrippen flink dorp en heeft het een bezoekerscentrum voor het Vatnajökull Nationaal Park met een aantrekkelijke tentoonstelling. Het dankt zijn naam aan een benedictijnenklooster dat hier vanaf 1186 tot de reformatie, in 1550, heeft gestaan. Op de plaats van het klooster (Þykkvibær) staat nu een monument. Ook tal van andere namen herinneren nog aan het klooster, zoals Systravatn, Systrafoss en **Systrastapi**, een bergtop ten westen van het dorp. Over laatstgenoemde bergtop gaat het verhaal dat op de top twee nonnen liggen begraven. Ze zouden zijn verbrand omdat ze de kloosterregels hadden ontdoken. Eén had zich met mannen opgehouden, terwijl de ander on aardige dingen over de paus zou hebben gezegd. Met de komst van de lutherse leer werd laatstgenoemde echter onschuldig verklaard, waarna er plotseling bloemen op haar graf groeiden in tegenstelling tot het graf van de ander, dat het zonder bloemen moest doen.

Systravatn (Meer van de zusters) ligt ten westen van Kirkjubæjarklaustur op een plateau en is vernoemd naar twee van de nonnen van het klooster, die er vaak baadden. Op een dag zagen zij tijdens het baden een hand met een mooie gouden ring uit het water reiken. Toen ze na enige aarzeling de ring wilden pakken, werden ze door de hand onder water getrokken. Sindsdien is er nooit meer iets van hen vernomen. Daar waar het beekje, dat uit

het meer stroomt, over de steile rand van het plateau valt, ontstond de **Systrafoss**, een mooie waterval vrijwel aan het eind van het dorp.

Een rondwandeling (1,5 tot 2 uur) voert langs de waterval, Systravatn en het hierna beschreven Kirkjugólf. De wandeling begint vrijwel aan het einde van het dorp bij een poort rechts van een parkeerplaats vóór de visrokerij. Het gaat links van de Systrafoss steil omhoog tot op een plateau (130 m; mooi uitzicht). Daarna gaat het langs Systravatn in noordoostelijke richting min of meer langs de rand van het plateau. Na 1,5 km volgt een afdaling langs een huis tot weg 203. Bij de weg ga je rechtsaf terug naar het dorp. Onderweg kom je dan langs Kirkjugólf. De wandeling is goed gemarkeerd.

De kerk in het dorp (1974) is genoemd naar de predikant **Jón Steingrímsson**. Zijn mis van 20 juli 1783 in de toenmalige kerk werd bekend als ‘vuurmis’, omdat de lavastroom van de Laki tijdens de dienst vlak voor het dorp tot stilstand kwam. De plek waar de oude kerk heeft gestaan, heet Eldmesutangi en ligt ten westen van Systrastapi.

Even ten noorden van Kirkjubæjarklaustur (weg 203; na 500 m links over het hek en een eindje teruglopen) ligt **Kirkjugólf** (letterlijk: Kerkvloer). Het is een groot aantal onder de grond gelegen basaltkolommen, waarvan de bovenzijde vrijwel gelijk ligt met het grondoppervlak. Lange tijd heeft men gedacht dat de vloer van basaltblokken (ongeveer 80 m²) daar door mensenhanden was neergelegd. In werkelijkheid echter zijn de basaltkolommen vroeger door gletsjerijs en zeewater afgesleten. Nóg iets verder aan weg 203 ligt, bij een mooie waterval, een camping.

Prestbakki (zijweg 202) is bekend om zijn kerkje uit 1859 en het graf van Jón Steingrímsson (zie hiervoor).

In **Múlakot** staat, ten oosten van de gelijknamige boerderij, een schoolgebouwtje uit 1907 (niet open voor publiek).

Foss á Síðu heet de waterval van de nabijgelegen en gelijknamige boerderij.

Dverghamrar wordt gekenmerkt door typische basaltzuilen. Volgens de verhalen wonen hier dwergen (waar de ringweg een bocht maakt, rechts van de weg bij een picknickplaats).

In **Núpsstaður** staat een piepklein (5,20 m x 2,40 m) turfkerkje uit de 17de eeuw. Het bood reizigers vroeger de laatste mogelijkheid om te bidden voor een veilige tocht over de spoelvlakte van de Vatnajökull. Bij het kerkje staan een golfplaten boerderij en een aantal plaggenschuurtjes. Je hebt er een mooi uitzicht op de oostelijker gelegen bergwand Lómagnúpur (688 m). Sinds 2011 is deze nederzetting privébezit en helaas niet meer toegankelijk voor bezoekers.

Núpsstaðarskógur is een berkenbos aan de voet en op de zuidwestelijke flank van de Eystrafjall-berg, ten westen van de gletsjertong Skeiðarárjökull.

Jökulsárgljúfur.

als het nat is – is de beklimming en afdaling op de terugweg van de 20 m hoge rotswand aan het begin, er hangt een touw.

Voor een mooie dagwandeling kun je vanaf Klappir verder wandelen naar Kvíar en vandaar langs de canyon van de Jökulsá á Fjöllum-rivier stroomafwaarts terug wandelen (5-5,5 uur; zie kaartje). Rugzakwandelaars kunnen vanaf Klappir via Kvíar doorlopen naar het Vesturdalur (4-5 uur vanaf de camping) en vandaar nog verder naar de Dettifoss.

Hljóðaklettur: gebied met bijzonder mooie basaltzuilen en rozetten. Ze zijn bloot komen te liggen nadat een enorme vloedgolf in de oertijd zorgde voor een doorbraak van een natuurlijk gevormd stuwmeer. Hierdoor werden de randen van de talrijke kraters die dit gebied rijk was, weggespoeld. Alleen de harde basaltkernen (kraterpijpen) bleven overeind staan. Deze worden Hljóðaklettur, echorotsen, genoemd. Er slingert een voetpaadje doorheen (45-60 min.). Ze liggen vlak bij de prachtig gelegen en beschutte camping in het Vesturdalur.

Vanuit het Vesturdalur kun je prachtige wandelingen maken. Tot de korte wandelingen behoren die naar Hljóðaklettur, Rauðhólar (1,5 uur) en Karl og Kerling (30 min.). Laatstgenoemde zijn twee machtige basaltpilaren op de westelijke oever van de Jökulsá. Rauðhólar is een gebied met roodgekleurde restanten van schildvulkanen ten noorden van Hljóðaklettur, vanwaar je

Hljóðaklettur is een gebied met mooie basaltformaties.

een prachtig uitzicht hebt over het noordelijke deel van de canyon van de Jökulsá.

Een wat langere wandeling (5-7 uur heen en terug) voert naar Hólmatungur, een gebied met veel begroeiing, enkele mooie basaltformaties, tal van beekjes en fraaie watervallen, waaronder de Hólmáfossar. Je komt dan ook langs de ondiepe grotten Lambahellir en Gloppa. Onderweg moet je een ondiepe beek (Stalaá; zanderige bodem) doorwaden. Rugzakkampeerders kunnen doorlopen naar de Dettifoss. Wie wat bang is uitgevallen of een zware rugzak moet meezeulen, kan het laatste stuk van de wandeling naar de Dettifoss beter niet het pad onderlangs door de kloof volgen. Het pad bovenlangs, over de hoogvlakte, is dan een veilig alternatief. Beide zijn gemarkeerd.

De weg naar Dettifoss via deze westzijde van de canyon is grotendeels verhard en ook geschikt voor niet-4WD auto's. Om de 44 m hoge Dettifoss te bereiken moet je de laatste stuk wandelen.

Via Húsavík terug

Jeeprijders kunnen vóór het schiereiland Tjörnnes of aan de zuidrand van Húsavík links afslaan en via **Þeistareykir** naar Mývatn terugrijden.

Ten oosten van Húsavík begint de recentelijk verharde weg naar de geothermische centrale Þeistareykir die in 2015 in gebruik is genomen. Het gebied is zeer ongerept en een waanzinnig oerlandschap. Het is ongeveer 30 km

ville (Canada) is tot een historisch monument verheven, in originele staat teruggebracht en opgesteld voor het publiek.

Het vissersplaatsje **Blönduós** ligt aan weerszijden van de monding van de Blanda. Er is in Blönduós een kerk, waarvan het altaar is beschilderd door de bekende IJslandse kunstenaar Jóhannes Kjarval. Sinds 2010 heeft Blönduós ook een heerlijk zwembad.

Wie Blönduós links (in dit geval rechts) wil laten liggen, kan de weg langs het Svínavatn volgen, afslag weg 731 nemen en de brug over de Svartá. Deze is nauwelijks korter, maar landschappelijk wat mooier dan de ringweg.

Voor de Kjölur-route dien je hier ook af te slaan. Deze route gaat door het binnenland en eindigt in het zuiden bij de Gullfoss; het is een F-weg, dus officieel alleen voor terreinwagens.

Svínavatn is een visrijk meer (ruim 11 km²) in het Svínadalur. Volgens het *Landnámabók* dankt deze brede vallei haar naam aan de varkens van ene Ingimundur Gamli. De varkens verdwenen spoorloos, maar keerden een jaar later talrijker terug.

Auðkúla is een schattig, achthoekig, houten kerkje uit 1885.

Via de kustweg

De kustweg van Skagafjörður naar Húnafljörður gaat via Sauðárkrókur, de belangrijkste plaats van Skagafjörður, en Skagaheiði, een eenzame streek met veel meertjes, drassig grasland, steile rotskusten (onder andere Ketubjörg en Króksbjarg) en een groot aantal verlaten boerderijen. Deze weg biedt ruim uitzicht over de oceaan.

Glaumbær is een kerkje met een bijzonder mooie turfboerderij uit de 18de en 19de eeuw (zie p. 56) en twee houten huizen uit 1849 en 1883-1886. De turfboerderij die tot 1947 als zodanig in gebruik was, en de huizen die hiernaartoe zijn verplaatst, zijn nu museum.

➤ **VOLKSMUSEUM.** Geopend: 20 mei–20 sept. 9–18 uur; wisselende openingstijden in apr. en okt.; tel. 453 6173; www.glaumbaer.is (tekst ook in het Nederlands!).

De weg tussen de moerassen en de oceaan (wegnr. 75) is een aanrader voor vogelliefhebbers en biedt een weids uitzicht over Skagafjörður en het eiland Drangey. De weg loopt langs de belangrijke historisch politieke plek **Hegransþing** en het levensechte standbeeld **Ferjumaðurinn**. Het is veerman Jón Ósman die in vroegere tijden de reizigers over het water bracht. In 1926 verving een brug zijn werk.

Siglufjörður.

Sauðárkrókur is een redelijk grote plaats en het administratieve centrum van Skagafjörður. Het **1238 Battle of Iceland**-museum is tevens de tourist info.

Een bezoek aan de vissenleerwerkplaats is een absoluut hoogtepunt voor artistieke mensen. Je kunt een kijkje nemen in de looierij en het hele proces van vissenleerbewerking aanschouwen.

➤ **BATTLE OF ICELAND 1238.** Wisselende openingstijden; www.1238.is.
➤ **ATELIER EN LOOIERIJ.** Geopend: jun.–15 sept. ma.–vr. 9–18, za. 11–15 uur; tel. 512 8025.

Drangey (Vogeleiland) is 20 ha groot met een zeer steile rotskust rondom. Het hoogste punt is 173 m. Er wonen geen mensen, maar in het broedseizoen nestelen er duizenden papegaaiduikers en andere zeevogels.

Vanuit Reykir worden 's zomers boottochtjes rond en naar Drangey georganiseerd; www.drangey.net, tel. 821 0090.

Grettislaug is een gerestaureerd warm badje nabij de verlaten boerderij Reykir aan het eind van weg 748. Zowel het badje als de boerderij wordt in de saga van Grettir genoemd. Grettir kwam hier bij van zijn zwemtocht van Drangey naar het vasteland op zoek naar vuur. Hier is een camping, een hut, een klein cafeetje en een douche naast de hete bronnen.

Jón Sigurðsson op een 500 kronenbankbiljet.

JÓN SIGURÐSSON (1811-1879)

Jón is geboren in de noordwestelijke fjorden op een turfboerderij te Hrafnseyri (Arnarfjörður). De boerderij is geheel herbouwd en nu een museum. Zijn vader was predikant. Van zijn ouders en grootouders kreeg Jón een groot rechtvaardigheidsgevoel en interesse in alles wat IJslands was mee. In 1833 verhuisde Jón naar Kopenhagen om er aan de universiteit geschiedenis te gaan studeren. Hij werd een autoriteit op het gebied van de IJslandse geschiedenis, economie en oude manuscripten. Zijn studie heeft Jón echter nooit afgerond, want de IJslandse politiek en het streven naar de heroprichting van het Alþing en uiteindelijk zelfbestuur namen hem na verloop van tijd steeds meer in beslag. Dit proces vorderde maar zeer langzaam. Het eerste succes was de heroprichting van het Alþing in 1843, zij het als adviesorgaan.

Hij trouwde intussen met zijn nicht Ingibjörg Einarsdóttir. Hun huis in Kopenhagen werd een soort ambassade en ontmoetingscentrum voor IJslanders. Om het jaar bezocht hij, meestal met zijn vrouw, zijn geboorteland om deel te nemen aan de vergaderingen van het Alþing. Deze reizen (29 keer) waren vaak geen pretje, want de overtocht vond plaats met vracht- en postboten. Jaar in, jaar uit bestookte Jón de Denen met historische argumenten waarom IJsland recht had op zelfbestuur. En in een tijd dat veel andere landen een vaak gewelddadige, koloniale uitbreidingsdrang tentoonspreidden, stemden de Denen, die bijzonder veel respect voor Jón Sigurðsson hadden gekregen, in 1874 in met een beperkt zelfbestuur en een eigen grondwet.

Het zou echter nog een hele tijd duren voordat IJsland volledig zelfstandig zou worden (17 juni 1944, op de verjaardag van Jón). Jón en zijn vrouw stierven kinderloos, maar een tijdgenoot heeft eens gezegd dat alle IJslanders hun kinderen waren. Jóns bijnaam is dan ook Vader des Vaderlands. Zijn portret staat afgebeeld op het bankbiljet van 500 kronen.

Kerk van Hrafnseyri.

verwege weg 619 ligt de opgraving **Hringdalur** met een vikingsgraf dat in 2008 toevallig is ontdekt. Er zijn toen 5 skeletten, een boot en diverse gebruiksvoorwerpen uit de 10de eeuw gevonden. De voorwerpen zijn uiteraard overgebracht naar een museum, maar de opgravingsplek is er nog. Aan het einde van de weg, na 25 km, staan een aantal verlaten boerderijen en een klein museum, **Brautarholt**. Het museum is altijd open en er hangt een postbus waar je het entreegeld in moet doen. In de tuin staan verscheidene betonnen beelden, die het levenswerk zijn van de zonderlinge boer en naïeve kunstenaar Samúel Jónsson, die pas na zijn dood in 1969 erkenning kreeg.

Nabij het vissersplaatsje **Tálknafjörður** zijn drie heerlijke hete bronnen. Twintig jaar geleden deed een oude vissersboot dienst als hotpot. Nu bieden stenen badjes een mooi uitzicht over de baai en op het verlaten walvisstation aan de overkant van de fjord. De hotpots liggen aan zijweg 617 ongeveer 5 km na het plaatsje Tálknafjörður, ongeveer 50 m rechts boven de weg; het kleedhokje is vanaf de weg nog net zichtbaar en er gaat een zijweg heen. Er staat een wit bordje aan de weg met de aanwijzing Pollurín. De zeer goed uitgeruste camping van Tálknafjörður ligt 3 km voor de hotpots. Er zijn

IJslandse paarden in Borgarfjörður.

BUITEN REYKJAVÍK – TOP 5

- ▶ **Landmannalaugar:** deze plek is uniek; badderen in de natuurlijke warme bron in een lavaveld is fantastisch en de omgeving nodigt uit tot wandelen en fotograferen (1-2 dagen)

- ▶ **Mývatn:** nergens op IJsland tref je zo'n grote verscheidenheid aan landschappen aan als in Mývatn; het vogelleven rond en in het water is enorm rijk, en het is hier heerlijk wandelen, ontdekken en fotograferen (2-3 dagen)

- ▶ **De Westfjorden:** voornamelijk omdat dit deel van IJsland zo weinig bezocht wordt; het kost wel enkele dagen om er te komen, en ook het reizen rond de fjorden vraagt tijd en geduld, maar de ongerepteheid en het oergevoel van IJsland zijn de parels van deze streek (meerdere dagen)

- ▶ **Jökulsárlón:** dit beroemde en intense ijsmeer is een bezoek meer dan waard (1 dag)

- ▶ **Papegaaiduikersklif:** papegaaiduikers nestelen op IJsland, maar brengen de rest van het jaar op de oceaan door; ze zijn dus alleen te bewonderen in juni, juli en een deel van augustus (niet alle broedplekken zijn toegankelijk vóór 20 juni); een zeer speciale plek is Dyrhólaey, niet alleen door de papegaaiduikers maar ook vanwege de ruige en spectaculaire kust. Dyrhólaey dankt zijn naam aan de stenen megaboog in het water

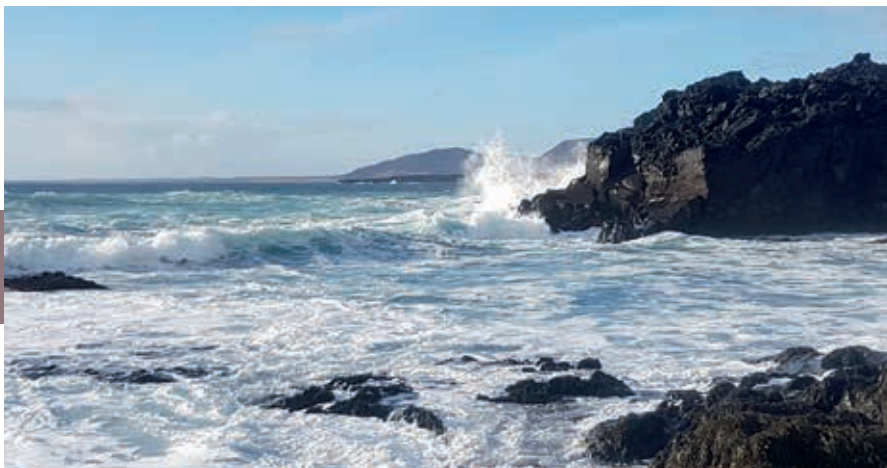
De saga gaat als volgt: heel lang geleden was er eens een kwaadaardige walvis, die de boten in de fjord aanviel en ze met man en muis naar de bodem van de fjord hielp. Tussen hen bevonden zich ook twee zonen van de plaatselijke priester, waarop laatstgenoemde de walvis met magische krachten via de Botnsá-rivier in het veel hoger gelegen meer Hvalvatn deed belanden. In het meer, dat net als de fjord ook zijn naam aan de kwade walvis heeft te danken, kon het dier geen schade meer aanrichten.

> **ARCTIC ADVENTURES ZEEKAJAKTOCHTEN.** www.adventures.is; tel. 562 7000.

In **Saurbær** staat een kerk uit 1957, gebouwd ter ere van Hallgrímur Pétursson, die hier van 1651 tot 1669 predikant is geweest en er onder andere zijn bekende lijdenspsalmen heeft geschreven. Hij is hier ook begraven. **Hladir** heeft een zwembadje, camping en een restaurantje met een museum vol herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog toen de fjord een belangrijke rol speelde binnen de US Marine.

Midsandur deed dienst als marinebasis van de Verenigde Staten tijdens en vlak na de Tweede Wereldoorlog. De vele, grotendeels ondergrondse olietanks, een pier en een barakkenkamp doen voor een deel nog steeds dienst. Ongeveer 1 km naar het oosten bevindt zich het enige werkende walvisstation van IJsland. Het werd in 1948 in bedrijf genomen. Van 1989 tot 2003 heeft men de walvisvangst gestaakt. Van 2003 tot 2006 heeft men een klein aantal walvissen gevangen voor wetenschappelijke doeleinden. Maar in het najaar van 2006 is men ondanks vele protesten en een internationaal moratorium officieel weer begonnen met de commerciële walvisvangst. Bezoekers kunnen het slachten van de enorme zoogdieren van nabij aanschouwen. Nadat de walvis met behulp van een lier aan de staart over een sleephelling naar boven is getrokken, wordt het dier in een razendsnel tempo op een soort platform volgens een vast systeem geslacht. Het gekrijs van de vogels verradt al van kilometers afstand dat er een walvis wordt geslacht. Het vlees is bestemd voor menselijke en dierlijke consumptie en wordt voor een deel geëxporteerd, evenals de oliën en vetten, die voor de cosmetica- en margarineproductie worden gebruikt. De markt voor walvisvlees op IJsland is minimaal. Na 14 jaar afwezigheid blijkt het moeilijk om het weer toe te voegen op het wekelijkse menu, want een hele generatie is opgegroeid zonder walvisvlees.

Botnsdalur is een ondiep dal aan het einde van de fjord met enkele boerderijen, een inheems berkenbos (veel orchideeën in juni) en de **Glymur-waterval**. De waterval is 195 m hoog en in zo'n 4 uur loop je naar de top, doorwaad je (met waadschoenen!) de stroom aan de bovenzijde en loop je weer terug naar de parkeerplaats. Je kunt natuurlijk ook naar de top lopen en dezelfde route weer terug nemen. Op de parkeerplaats hangt een lucht-

Kust bij Selatanga.

aux Meadows. Deze werd in 1960 door archeologen ontdekt in New Foundland en hiermee kwam onomstotelijk vast te staan dat deze Viking Noord-Amerika ontdekt heeft, 500 jaar voor Columbus dit deed. In het museum hangt een heerlijke houtgeur.

> **MUSEUM VIKINGARHEIMAR**. Geopend: dag. 7-18 uur; tel. 422 2000; www.vikingworld.is.

Keflavík is een grote vissersplaats en tevens de roepnaam van het nabijgelegen internationale vliegveld Leifur Eiríksson. De noord- en zuidzijde van de aankomst- en vertrekhal (1987) van het kleine, maar moderne vliegveld vallen op door prachtige glas-in-loodramen van Leifur Breiðfjörð. Buiten staan verschillende kunstwerken.

In Keflavík staat een volksmuseum, **Duushús** (Duusgata 2-8). Binnen is een tentoonstelling van boten op schaal door Grímur Karlsson en een deel van het museum is gewijd aan wat voorheen de Amerikaanse basis was op Keflavík. De informatieborden zijn helaas alleen in het IJslands.

Het **Brandweermuseum** aan de Njarðarbraut 3 geeft een impressie van de geschiedenis van de IJslandse *slökkvilið*.

Ook relatief nieuw is het rock-'n-rollmuseum, daar reis je door de IJslandse muziekgeschiedenis. Een bezoek aan het 'sound lab' mag je niet overslaan...

In de haven voor de plezierboten en lijnvisboten bevindt zich de grot **Skeshellir**, waar een reuzin woont. Haar gesnurk is al van een afstand te horen.

- > **MUSEUM DUUS**. Geopend: 12-17 uur; tel. 420 3245.
- > **BRANDWEERMUSEUM**. Tel. 899 0557.
- > **ROCK-N-ROLLMUSEUM**. Geopend: dag. 11-18 uur; tel. 420 3010; www.rokksafn.is.

Seltún.

Garðskagi, de kust bij de vuurtoren ten noorden van Garður, is interessant voor vogelliefhebbers. In het trekseizoen kun je er veel trekvogels aantreffen die op weg zijn naar noordelijker of zuidelijker streken, zoals de kanoet en de steenloper. In **Garður** zelf staat een volksmuseum naast de 2 vuurtorens waarvan er eentje open is voor bezoekers.

Sandgerði is een vissersplaatsje met een zeer interessant natuurhistorisch museum (The Nature Centre/Fræðasetrið, Garðvegur 1; ook leuk voor kinderen).

- > **MUSEUM GARDUR**. Geopend: 1 apr.-30 aug. 13-17 uur; tel. 422 7220.
- > **MUSEUM SANDGERÐI**. Geopend: ma.-vr. 9-17; apr.-sept. za.-zo. 13-17 uur; tel. 423 7551.

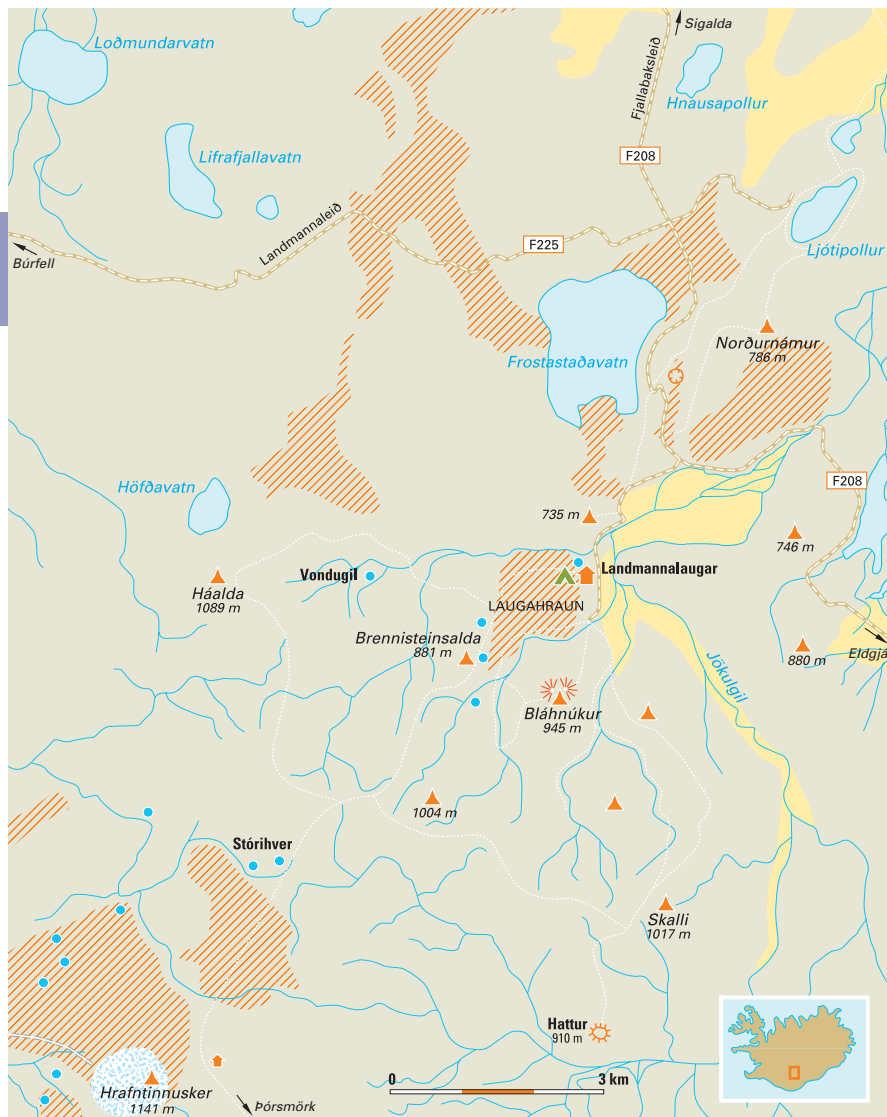
Ten zuiden van Sandgerði ligt een bij IJslanders heel bekend stenen kerkje uit 1886-1887: **Hvalsneskirkja**. Hallgrímur Pétursson (1614-1674), schrijver en ongetwijfeld IJslands bekendste vertaler van geestelijke werken, is hier van 1644 tot 1651 priester geweest. Bovendien ligt zijn dochter Steinunn, die overleed in 1649, er op het kerkhofje begraven. Een deel van de grafsteen, die door Hallgrímur Pétursson zelf gemaakt zou zijn, is in 1964 bij opgravingen tevoorschijn gekomen en bevindt zich nu in het koorgedeelte van de kerk.

De highlands

Het binnenland van IJsland is adembenemend mooi! Het bestaat voor een groot deel uit prachtige vergezichten, kale zandvlakten, uitgestrekte lavavelden, alleenstaande bergen en bergmassieven, gletsjers en gletsjerrivieren. Voor vele bezoekers van IJsland ligt hier het echte oergevoel. Hier hebben weer, wind en aardkrachten de vrije ruimte en is de mens slechts een nietige aanvulling. Er woont niemand, en de schaarse wegen zijn er maar 2 tot 4 maanden per jaar begaanbaar. De rest van het jaar zijn ze geblokkeerd door sneeuw of wateroverlast. Hoewel het de automobilist, motorrijder, fietser en wandelaar door de jaren heen steeds veiliger wordt gemaakt door mobiele telefoon, extra bruggen, wegwijzers en gps, moet een reis door het binnenland terdege worden voorbereid.

< Mystiek binnenland nabij Askja.

Landmannalaugar en omgeving

termeer bevat veel forel. Een korte zijweg, die in het verlengde van de Landmannaleið ligt, leidt naar de kratterand.

Over de kratterand loopt een voetpad dat met helder weer mooie uitzichten oplevert (rondwandeling: ruim 1 uur).

Mælifell.

Een paar kilometer ten noordwesten van de Ljótípollur ligt vlak naast de weg Fjallabaksleið nóg een mooie met water gevulde explosiekrater, de **Bláhyllur** of **Hnausapollur**. Ook hier gaat een track naar de kratterand.

Landmannalaugar

Landmannalaugar (580 m) is een grotendeels met lava bedekt dal, omgeven door geel, bruin, rood, groen en grijsblauw gekleurde ryolietbergen. Het ongeveer 2,5 km lange lavaveld, **Laugahraun**, bestaat voor een groot deel uit obsidiaan, een halfedelsteen, ook wel vulkanisch glas genoemd. De lava van het Laugahraun is afkomstig van verschillende kraters. De hoofdkrater bevindt zich op de helling van de roodgekleurde berg Brennisteinsalda. Van hieruit stroomde de zeer dikke lava in de 15de eeuw het dal in.

Aan de rand van het lavaveld staat een vaak overvolle hut van de Ferðafélags Íslands (N63°59.600 W19°03.660) en er is een drukke camping waar rots-pennen of spijkerharingen goed van pas komen. In het hoogseizoen staan er 2 oude Amerikaanse schoolbussen (Fjallafang), die als café en winkel dienstdoen (beperkt aantal levensmiddelen, ansichten, handschoenen, veters enz.). Er zijn meerdere warme douches die op 5x100-kronenmuntjes werken.

> **FJALLAFANG**. Geopend: 1 jul.-31 aug. 11-18 uur; tel. 618 7822; www.landmannalaugar.info.

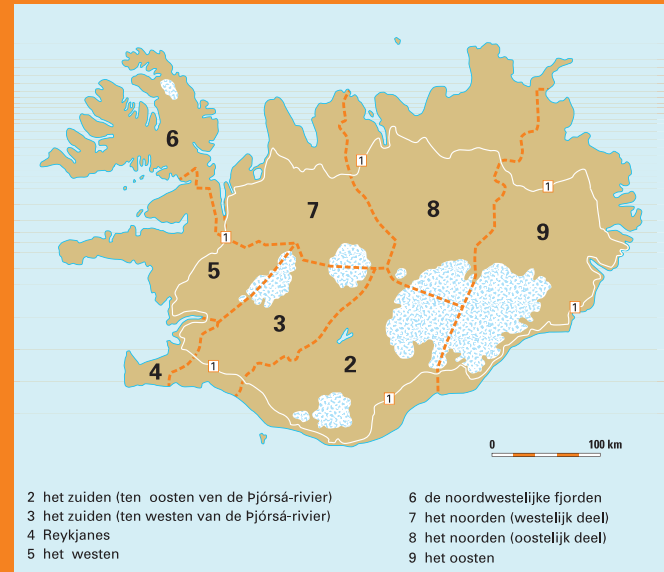
bannaðar: roken verboden
skáli: hut
snýrting: toilet
stans/stöðva: stop
stikuð: gemarkeerd
togið: trekken
upplýsingar: inlichtingen

útsala: uitverkoop
útsynisstaður: uitkijkpunt
verkstæði: werkplaats (van
bijv. garage)
ýtið: duwen
þráðlaust net: draadloos internet

Rivierdoorsteken

Een terreinauto met 4WD is in het binnenland onontbeerlijk omdat de wegen er soms erbarmelijk zijn, maar vooral omdat er niet overal bruggen zijn en je dwars door beekjes en rivieren heen moet. Voor ongeofende rijders is dit, zelfs met een grote jeep, niet altijd zonder risico's. Ieder jaar gebeuren er weer ongelukken mee; niet onervarenheid, maar onderschatting is echter de reden van de meeste ongelukken bij rivierdoorsteken. Vooral de wat grotere gletsjerrivieren zijn vaak onbetrouwbaar. Deze kun je het beste 's morgens doorsteken, want dan is de waterstand het laagst (dus bijvoorbeeld niet na, maar vóór de rivier kamperen). Na een zonnige dag kan het water in de namiddag flink gestegen zijn. Nog een aantal tips: de kortste route door een rivier is lang niet altijd de beste. Verken daarom grotere riviertjes eerst te voet. Een paar lieslaarzen kan daarbij goede diensten bewijzen, maar een paar gympies voldoet ook (zie ook verderop onder 'Te voet'). Menige rivier is in het midden extra diep doordat bussen de bodem daar hebben losgereden; in dat geval is er meestal een minder diepe doorsteek mogelijk een paar meter stroomafwaarts. Het diepte-

verschil is soms wel meer dan 30 cm en dat kan net het verschil betekenen tussen een niet al te moeilijke doorwading en een onmogelijke. Leg kwetsbare bagage, zoals camera's, slaapzakken en voedsel in kartonnen verpakking niet op de bodem van de auto, maar op de achterbank. Motorrijders kunnen bij een moeilijke doorsteek overwegen om deze zonder bagage te doen en voor de bagage een extra keer heen en weer te lopen. Bij twijfel is het handig te wachten tot er een bus of jeep langs komt (in het hoogseizoen is er redelijk wat verkeer op de grote doorgaande binnenlandroutes). Vraag of ze aan de overkant willen wachten en eventueel helpen als er zich problemen mochten voordoen en kijk goed hoe ze door de rivier rijden. Het is dan verstandig van tevoren te bekijken waar een sleepkabel bevestigd kan worden als de auto vast komt te zitten of de motor ermee stopt. De luchtinlaat van de motor mag nooit onder water geraken. De uitlaat mag wel onder water komen, zolang de motor maar draait. Doe bij een grote rivierdoorsteek de lampen uit, elektrisch bediende ramen open, gebruik altijd de vierwielaandrijving en rijd in de eerste versnelling

Wegnummering

niet te snel, maar ook zeker niet te langzaam door de rivier. Gebruik de koppeling niet! Stop niet onderweg, dit geldt vooral voor rivieren met een zanderige bodem. Houd er rekening mee dat na een doorsteek de remmen niet of nauwelijks werken zolang ze nat zijn en daarom moet je na de doorsteek een aantal keren pompend remmen om ze droog te krijgen. Iedere rivierdoorsteek is een spannende ervaring. Wanneer je echter hiervoor genoemde tips ter harte neemt en niet meteen met de allergrootste rivierdoorsteken begint, zal het rijden door water een extra dimensie aan het avontuurlijke binnenland van IJsland toevoegen. Uiteraard geldt bij rivieren dat 'het

gebruik van het gezonde verstand' prefereert boven de informatie uit boeken en kaarten. Rivieren zijn natuurverschijnselen en wispelturig; wat het ene jaar/week/dag wel mogelijk is, is een andere keer absoluut onmogelijk. Wellicht ten overvloede: een huurauto is nooit verzekerd bij rivierdoorsteken.

De belangrijkste wegen in het binnenland worden ieder voorjaar, wanneer de sneeuw begint te smelten, gesloten. Zo gauw dat mogelijk is, wordt de weg – voordat deze wordt opengesteld – met behulp van bulldozers en schrapers sneeuwvrij en vlak gemaakt. Wanneer er in een jaar in de winter en in het voorjaar